

Schoolspecifiek Protocol Leesproblemen en Dyslexie

Salto Montessorischool de Trinoom

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Doel en werkwijze
3. Dyslexieverklaring en schoolbeleid
4. De onderkende diagnose en vergoeding van behandeling door de zorgverzekeraar
5. Taken en verantwoordelijkheden
6. Schema
7. Bijlage 1: Schema bij uitval herfstsignalering, AVI en DMT toetsen
8. Bijlage 2: Begeleidingsplan

1. Inleiding

Met dit schoolspecifiek Protocol Leesproblemen en Dyslexie willen wij er voor zorgen dat er op onze school, Montessorischool De Trinoom, planmatig en doelmatig gehandeld wordt ten aanzien van de signalering, onderkenning en de aanpak van leesproblemen en/of dyslexie. Daarbij kijken we niet alleen naar het didactische aspect, maar ook naar de gevolgen voor motivatie, zelfbeeld en cognitieve ontwikkeling. Als uitgangspunt hanteren we het Protocol Leesproblemen en Dyslexie van het Expertisecentrum Nederlands. Dit Protocol is aanwezig op school in de orthotheek en bestaat uit 4 boeken:

- Protocol Leesproblemen en Dyslexie Groep 1 en 2
- Protocol Leesproblemen en Dyslexie Groep 3
- Protocol Leesproblemen en Dyslexie Groep 4
- Protocol Leesproblemen en Dyslexie Groep 5 – 8

2. Doel en werkwijze

Door middel van een schema (hoofdstuk 6) brengen we per leeftijdsgroep in kaart welke stappen we op onze school ondernemen binnen het lees- en spellingonderwijs. Op deze manier willen we in eerste instantie voorkomen dat er lees- en spellingproblemen ontstaan. Mochten deze toch optreden dan zijn we er op tijd bij om systematische hulp in te zetten en daarmee te waarborgen dat elke leerling de zorg en begeleiding krijgt die past bij zijn of haar ontwikkeling en mogelijkheden. Het doel is immers om voor iedere leerling een zo groot mogelijke mate van zelfredzaamheid te realiseren, zodat hij/zij zich nu en in de toekomst zal kunnen ontwikkelen op het niveau dat bij zijn/haar capaciteiten en competenties past. Ook de streefdoelen zijn opgenomen in het schema.

De werkwijze die de school hanteert bij het begeleiden van lees- en spellingproblemen bestaat uit:

Remediëren: Dit is de extra begeleiding die een leerling krijgt gericht op het verbeteren van de deelvaardigheden van het lees- en spellingonderwijs. We streven naar vloeiend lezen en het komen tot een hoger leestempo. Alle kinderen die uitvallen met lezen (minimaal half jaar achterlopen) krijgen extra ondersteuning in de klas.

Stimuleren: Dit is gericht op het bevorderen van de motivatie van de leerling. Het vergroten van het leesplezier staat hierbij voorop. De school beschikt over een makkelijk leesplein met boeken die enerzijds inhoudelijk interessant zijn voor, en aansluiten bij de leeftijd van de leerling en anderzijds leesteknisch een lagere moeilijkheidsgraad hebben. Het is van essentieel belang dat de leerkracht een positieve invloed uit blijft oefenen op de leesontwikkeling van het kind..

Compenseren: De lees- en spellingtaak wordt wel door de leerling uitgevoerd, maar de taak wordt verlicht. Om te zorgen dat de mogelijkheden van leerlingen met ernstige lees- en spellingproblemen optimaal benut worden en de zelfredzaamheid en het competentiegevoel van de leerlingen toeneemt, zet de school verschillende vormen van compensatie in:

- Extra ondersteuning; ralfi – en connect lezen.
- Ander schriftelijk werk dan spellingwerk niet op spelling “afrekenen”.
- Voorlezen van begrijpend leestoetsen vanaf groep 5. De leerling leest wel mee.
- Inzetten van vergrote versies bij toetsen.
- Inzetten claro read; digitale leesondersteuning

Dispenseren: De leerling krijgt een ontheffing van bepaalde opdrachten of hoeft een deel van de taak niet uit te voeren. Zo hoort bijv. het voorlezen van begrijpend leestoetsen (dit doen we vanaf groep 5) tot dispensatie, wanneer de leerling alleen luistert en zelf niet meeleeft.

3. Dyslexieverklaring en schoolbeleid

Onze school volgt het dyslexieprotocol zoals dat in dit document wordt weergegeven. Er wordt gewerkt volgens de zorgstructuur die beschreven staat in het zorgplan van de school. Concreet betekent dit dat de kinderen die extra zorg nodig hebben in eerste instantie worden meegenomen in een groepshandelingsplan. Wanneer de leesproblemen hardnekkiger blijken, zal er uitgeweken worden naar een meer specifieke aanpak in de vorm van een individueel begeleidingsplan. De gegevens omtrent de leesontwikkeling (observaties, toetsgegevens, instructie, aanpak, evaluatie en bijstelling van de aanpak, frequentie en uitbreiding van de oefen- en instructietijd) worden vastgelegd in het leerling-dossier. De ontwikkelingen worden afgestemd met ouders.

Wanneer er ondanks intensieve gerichte begeleiding sprake is van aantoonbare hardnekkigheid van het probleem (didactische resistentie), kunnen ouders in samenwerking met school externe hulp inschakelen. Voor de aanvraag van een eventuele diagnose dyslexie zal de school zorgen dat ouders het leerling-dossier meekrijgen, waarmee het vermoeden van (ernstige) dyslexie wordt onderbouwd.

De inhoud van dit aan te leveren dossier dient de volgende punten te bevatten:

- Basisgegevens uit het leerlingvolgsysteem.
- Beschrijving van het lees- en spellingprobleem.
- Drie meetmomenten in een periode van minimaal een half jaar:
 - Signalering van het lees- en spellingprobleem (datum, toets, score).
 - Omschrijving van extra begeleiding en bevindingen na hertoetsen.
 - Vaststelling van de toenemende achterstand ten opzichte van de normgroep, met vermelding van extra ingezette hulp en gebruikte toetsen en normcriteria.
- Argumentatie voor het vermoeden van ernstige dyslexie: aantonen van didactische resistentie na geboden begeleiding van voldoende kwaliteit en intensiteit (uitdraai uit CITO leerlingvolgsysteem toevoegen).
- Indien bekend, vermelding en beschrijving van andere (leer)stoornissen.

4. De onderkende diagnose en vergoeding van behandeling door de zorgverzekeraar

De vergoede zorg geldt voor leerlingen met ernstige, enkelvoudige dyslexie. Dat wil zeggen dat er bij deze leerlingen, naast dyslexie, geen sprake is van één of meer andere (leer)stoornissen (co-morbiditeit). Is dat wel het geval, dan hebben deze leerlingen uiteraard recht op goede zorg, maar niet op vergoede zorg in het kader van deze regeling. Die zorg wordt dan anderszins bekostigd.

Hieronder volgt informatie omtrent de vergoeding via de zorgverzekering.

Vergoeding via de zorgverzekering

Sinds 1 januari 2009 zijn diagnostiek en behandeling van ernstige dyslexie opgenomen in het basispakket van de zorgverzekering. De vergoede zorg geldt voor leerlingen met ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED). Vanaf 1 januari 2013 is de invoering van de regeling volledig en geldt deze voor alle leerlingen in het primair onderwijs van 7 jaar en ouder.

Wanneer een gedegen aanpak vanuit het zeer intensieve arrangement niet tot het beoogde resultaat leidt, is er mogelijk sprake van dyslexie en moet een gekwalificeerde gedragswetenschapper worden ingeschakeld.

De werkwijze op school moet aan een aantal voorwaarden voldoen om in aanmerking te komen voor de vergoedingsregeling dyslexie (laatste versie 1 januari 2017).

Het onderwijs onderbouwt de ernst van het lees-/spellingprobleem door aan te tonen dat er op drie

achtereenvolgende meetmomenten sprake is van een ernstige achterstand ondanks intensivering van

begeleiding gedurende twee perioden.

Concreet betekent dat het volgende:

- o De school toont middels de groepsplannen en of leesdossier aan, goed onderwijs en intensieve begeleiding geboden te hebben die voldoet aan kenmerken van effectief onderwijs en handelen.

- o De school toont middels CITO LOVS aan dat een leerling zeer lage lees- en spellingscores behaalt op drie achtereenvolgende metingen, ondanks het geboden onderwijs en de intensieve begeleiding.

5. Taken en verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor het uitdragen van dit schoolspecifieke protocol ligt bij:

- De leerkracht: deze is verantwoordelijk voor de kwaliteit en opzet van de geboden hulp.
- De intern begeleider: deze is verantwoordelijk voor het begeleiden en monitoren van de leerkrachten bij het opzetten en uitdragen van de lees- en spellingbegeleiding. Zij bewaakt de kwaliteit van het leesonderwijs en zorgt dat het schoolspecifieke protocol wordt nageleefd.
- De directie: deze is verantwoordelijk voor de algehele kwaliteit van het leesonderwijs binnen de zorgstructuur op onze school.

6. Schema

Groep 1

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Bij indeling/start nieuwe kleuter.	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie van ouders, BSO, Peuterplaza en eventuele andere instanties bekijken. • Ouders vullen een intakeformulier in. 	De verkregen informatie wordt verwerkt in het leerlingdossier.	Het kind kan zich goed verstaanbaar maken en begrijpt wat er gezegd wordt.
2	Afhankelijk van de ernst van de zorgen op spraak/taalgebied: <ul style="list-style-type: none"> • Voor aanvang start basisschool. • Bij aanvang groep 1. • Na een gewenningsperiode van een aantal weken. 	Indien er niet wordt voldaan aan de voorwaarden, wordt er in overleg met de ouders gekeken naar verdere stappen.	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheid tot logopedie bekijken. • Bij tweetaligheid mogelijkheid neveninstroom bekijken (let op: voor aanvang basisschool). Wat wordt hiermee bedoeld? • Afnemen betreffende gedeeltes van de TAK (Taaltoets Alle Kinderen). 	
3	Gedurende het gehele jaar.	Stimuleren van de mondelinge taalontwikkeling, beginnende geletterdheid en het fonemisch bewustzijn.	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden van Montessori materialen. • Werken met de letterboom. • Herhaald en interactief voorlezen. • Inzet Ipad Squala. • Observeren. • Registreren vorderingen in het leerling volgsysteem. 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. Er wordt gekeken of kinderen op de lijn zitten die Kijk! aangeeft.
4	Het hele jaar door		observaties van kijk	
5	Telkens na 5 maanden onderwijs.	Voor de kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties en toetsen en kenmerken van dyslexie vertonen wordt uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie groep 1 en 2, de signaleringslijst ingevuld.	<ul style="list-style-type: none"> • Invullen van de signaleringslijst voor kleuters en de tussendoelen beginnende geletterdheid (zie bijlage Leesproblemen en Dyslexie groep 1 en 2). • Handelingsgerichte aanpak. • Bespreken met ouders. 	Na elke 6 maanden onderwijs bepalen we mbv Kijk! of kinderen op niveau zitten. Als dat niet zo is, bekijken we of en wat de kinderen nodig hebben.

6	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden.	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
7	Gedurende het jaar.	Evalueren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatiegesprek met betrokkenen. • Gegevens vastleggen in het leerling-dossier. 	

Essentieel:

In verband met mogelijke onderkende verklaring dyslexie in de toekomst, moet er van leerlingen die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad een handelingsplan/groepsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

Groep 2

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Begin groep 2.	Voor kinderen met een achterstand in de taalontwikkeling.	Afnemen betreffende gedeeltes van de TAK (Taaltoets Alle Kinderen).	
2	Gedurende het gehele jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van de mondelinge taalontwikkeling, beginnende geletterdheid en het fonemisch bewustzijn. • Uitgangspunt is voorschot benadering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden van Montessori materialen. • Werken met de letterboom. • Herhaald en interactief voorlezen. • Inzet i-pad, squala • Observeren. • Registreren vorderingen in het leerling volgsysteem. 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. Er wordt gekeken of kinderen op de lijn zitten die Kijk! aangeeft.
3	Het hele jaar door	KIJK	Observaties KIJK	
4	Gedurende het hele jaar	Voor de kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties en toetsen en kenmerken van dyslexie vertonen wordt uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie groep 1 en 2, de signaleringslijst ingevuld.	<ul style="list-style-type: none"> • Invullen van de signaleringslijst voor kleuters en de tussendoelen beginnende geletterdheid (zie bijlage Leesproblemen en Dyslexie groep 1 en 2). • Handelingsgerichte aanpak. • Bespreken met ouders. 	
5	Januari.	Voor de kinderen die blijven opvallen of uitvallen bij de observaties en toetsen en kenmerken van dyslexie vertonen worden uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie groep 1 en 2, de kleutertaken/-toetsen afgenomen.?	<ul style="list-style-type: none"> • Afname kleutertaken/-toetsen uit de bijlage van Protocol Leesproblemen en Dyslexie groep 1 en 2. • Het plan van aanpak wordt hierop afgestemd. 	Na elke 6 maanden onderwijs bepalen we mbv Kijk! of kinderen op niveau zitten. Als dat niet zo is, bekijken we of en wat de kinderen nodig hebben.
6	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
7	Gedurende het jaar.	Evalueren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatiegesprek met betrokkenen. • Gegevens vastleggen in het 	

			leerling-dossier. •	
8	Einde van het schooljaar.	Overdracht van de leerlingen die opvallen en/of uitval vertonen.	De leerlingen die opvallen en/of uitval vertonen gaan in groep 3 van de methode Leeslijn de Leesweg volgen met bijhorende instructie. Gegevens en plannen worden doorgesproken en overgedragen voor de zomervakantie.	De leerlingen volgen een onafgebroken ontwikkelingslijn.

Essentieel:

In verband met mogelijke onderkende verklaring dyslexie in de toekomst, moet er van leerlingen die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad een handelingsplan/groepsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

Groep 3

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Gedurende het jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleren elementaire leeshandeling. • Aandacht voor klank en rijm. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden Montessori leerlijn. • Kinderen die zwak binnenkomen werken volgens de methode van Leeslijn, waarbij instructie gevoelige kinderen Leesweg volgen 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. (Zie paarse boekje van kerndoel tot leerlijn, leerlijn 1.0.)

			<p>en minder instructie gevoelige kinderen Leespad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Letterversnellers uit Basale vaardigheden lezen. • Dagelijks hardop oefenen. • Flitsen en clusteren. • Letter en woorddictees. • Spelling langs de Lijn van de CED groep en Aandacht voor spelling. • Aangeboden letters mee naar huis. 	
2	Oktober.	Herfstsignalering wordt afgenomen om na te gaan welke kinderen extra ondersteuning nodig hebben.	<ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht neemt de toets af en registreert de scores. • Bij uitval gaat het schema van bijlage 1 in werking (Connect Letter/Connect Woord). 	75% van de leerlingen behaalt de normering.
3	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties of bij de toetsen doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
4	Gedurende het jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Automatiseren van het leesproces. • Oefenen spellingvaardigheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor vloeiend (evt. zingend) lezen. • Dagelijks hardop lezen verspreid over de dag (minimaal 2 keer 15 minuten). • Letter en woorddictees. 	
5	Januari.	Het technisch leesniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen DMT en AVI en registreren in LOVS. • Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. 	<p>AVI: 75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau M3.</p> <p>DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score.</p>

				Bij zwakke lezers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.
6	Februari.	Het spellingniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> • CITO spelling afnemen. • Analyseren en plan op afstemmen. 	75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.
7	Gedurende het jaar.	Evalueren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatiegesprek met betrokkenen. • Gegevens vastleggen in het leerling-dossier. • Uiterlijk het einde van het jaar het doorstroom formulier invullen. 	
8	Mei.	Het technisch leesniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen DMT en AVI en registreren in LOVS. • Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. 	<p>AVI: 75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau E3.</p> <p>DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score.</p> <p>Bij zwakke lezers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.</p>
9	Juni.		<ul style="list-style-type: none"> • CITO spelling afnemen. • Analyseren en plan op afstemmen. • CITO begrijpend lezen wordt alleen afgenomen indien het technisch leesniveau dat toelaat. 	75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.

Essentieel:

In verband met mogelijke onderkende verklaring dyslexie in groep 4, moet er van leerlingen die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad een handelingsplan/groepsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

Groep 4

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Gedurende het jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Automatiseren op woordniveau (van accuraat lezen naar vloeiend en vlot lezen met begrip). • Automatiseren van spellingstrategieën. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden Montessori leerlijn. • Dagelijks hardop lezen verspreid over de dag (minimaal 2 keer 15 minuten). • Blooncategorieën aan de hand van de woorden van Taal Doen en spellingoefenkaarten afkomstig uit Taal Actief. • (Woord)dictees. 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. (Zie paarse boekje van kerndoel tot leerlijn, leerlijn 1.0.)
2	Gedurende het jaar.	Zwakke lezers en/of spellers krijgen extra begeleiding.	<ul style="list-style-type: none"> • Connect lezen volgens schema in bijlage 1. • Flitsen en clusteren. • Bevorderen leesplezier. • Extra lezen thuis. • Spelling: extra instructie, pre- en reteaching. • BLOON. 	De leerling haalt opgelopen achterstand in.
3	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties of bij de toetsen doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
4	Na overleg IB, leerkracht, ouders.	Wanneer er onvoldoende duidelijk is waar de problemen op technisch leesgebied vandaan komen, wordt er een uitgebreider leesonderzoek afgenomen door de intern begeleider.	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen uitgebreider leesonderzoek volgens DTLAS van Struiksmā en van der Leij. • De bevindingen vormen de stappen voor een nieuw handelingsplan. • Mogelijkheid bespreken om door te verwijzen naar een externe deskundige (diagnose en eventueel behandeling ernstige dyslexie). 	
5	Januari.	<ul style="list-style-type: none"> • Het technisch 	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen DMT en 	AVI:

		<p>leesniveau van de leerlingen wordt getoetst.</p> <ul style="list-style-type: none"> Begrijpend lezen wordt alleen getoetst indien het technisch leesniveau van de leerling dit toelaat. 	<p>AVI en registreren in LOVS.</p> <ul style="list-style-type: none"> Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. 	<p>75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau M4. DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score.</p> <p>Bij zwakke lezers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.</p>
6	Februari.	Het spellingniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> CITO spelling afnemen. Analyseren en plan op afstemmen. 	75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.
7	Na overleg IB, leerkracht, ouders.	Er is ondanks extra intensieve begeleiding sprake van hardnekkige lees en/of spellingproblemen.	Mogelijkheid bespreken om door te verwijzen naar een externe deskundige (diagnose en eventueel behandeling ernstige dyslexie).	
8	Gedurende het jaar.	Evaluëren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> Evaluatiegesprek met betrokkenen. Gegevens vastleggen in het leerling-dossier. Uiterlijk het einde van het jaar het doorstroom formulier invullen. 	
9	Mei.	<ul style="list-style-type: none"> Het technisch leesniveau van de leerlingen wordt getoetst. Begrijpend lezen wordt alleen getoetst indien het technisch leesniveau van de leerling dit toelaat 	<ul style="list-style-type: none"> Afnemen DMT en AVI en registreren in LOVS. Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. 	<p>AVI: 75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau E4. DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score.</p> <p>Bij zwakke lezers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.</p>
10	Juni.	Het spellingniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> CITO spelling afnemen. Analyseren en plan op afstemmen. 	75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.

11	Einde van het schooljaar.	Overdracht van de leerlingen die opvallen of uitval vertonen.	Gegevens en plannen worden doorgesproken en overgedragen voor de zomervakantie.	De leerlingen volgen een onafgebroken ontwikkelingslijn.
-----------	---------------------------	---	---	--

Essentieel:

In verband met mogelijke onderkende verklaring dyslexie in groep 4, moet er van leerlingen die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad een handelingsplan/groepsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

Groep 5

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Gedurende het jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Automatisering technisch lezen. • Automatisering spellingstrategieën. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden Montessori leerlijn. • Dagelijks (indien nog nodig hardop) lezen verspreid over de dag (minimaal 2 keer 15 minuten). • bloon • (Woord)dictees. 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. (Zie paarse boekje van kerndoel tot leerlijn, leerlijn 1.0.)
2	Gedurende het jaar.	Zwakke lezers en/of spellers krijgen extra begeleiding. Dyslectici werken volgens begeleidingsplan in bijlage 2.	<ul style="list-style-type: none"> • Extra leesondersteuning gebaseerd op connect lezen • Bevorderen leesplezier. • Indien nodig: leesmaatje bij overige vakken. • Extra lezen thuis. • Spelling: extra instructie, pre- en reteaching. • BLOON.intensief • Inzetten claroread. 	De leerling haalt opgelopen achterstand in of leert zich te redden ondanks ernstige dyslexie. In het begeleidingsplan worden de individuele streefdoelen benoemd. (Zie bijlage 2 voor begeleidingsplan.)
3	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties of bij de toetsen doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
4	Januari en mei	<ul style="list-style-type: none"> • Het technisch leesniveau van de leerlingen wordt getoetst. • Begrijpend lezen wordt voorgelezen indien het technisch leesniveau van de leerling te zwak is (AVI E4 op frustratieniveau of lager (scores van toetsronde juni). 	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen DMT en AVI en registreren in LOVS. • Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. 	AVI: 75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau M5 in januari en E5 in mei. DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke lezers en dyslectici moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.
5	Februari en juni	Het spellingniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> • CITO spelling afnemen. • Analyseren en plan op afstemmen. 	75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers en dyslectici moet de

				vaardigheidsscore zijn gestegen.
6	Gedurende het jaar.	Evaluëren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatiegesprek met betrokkenen. • Gegevens vastleggen in het leerling-dossier. • Uiterlijk het einde van het jaar het doorstroom formulier invullen. 	

Essentieel:

In verband met mogelijke verklaring dyslexie moet er van leerlingen, die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad, een begeleidingsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

Groep 6

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Gedurende het jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Automatisering technisch lezen. • Automatisering spellingstrategieën. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden Montessori leerlijn. • Dagelijks (indien nog nodig hardop) lezen • Bloon intensief • (Woord)dictees. 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. (Zie paarse boekje van kerndoel tot leerlijn, leerlijn 1.0.)
2	Gedurende het jaar.	Zwakke lezers en/of spellers krijgen extra begeleiding. Dyslectici werken volgens begeleidingsplan in bijlage 2.	<ul style="list-style-type: none"> • Extra leesondersteuning gebaseerd op ralfi lezen • Bevorderen leesplezier. • Indien nodig: leesmaatje bij overige vakken. • Extra lezen thuis. • Spelling: extra instructie, pre- en reteaching. • BLOON.intensief • Bij ernstige dyslexie: clareoad 	De leerling haalt opgelopen achterstand in of leert zich te redden ondanks ernstige dyslexie. In het begeleidingsplan worden de individuele streefdoelen benoemd. (Zie bijlage 2 voor begeleidingsplan.)
3	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties of bij de toetsen doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
4	Januari en mei.	<ul style="list-style-type: none"> • Het technisch leesniveau van de leerlingen wordt getoetst. • Begrijpend lezen wordt voorgelezen indien het technisch leesniveau van de leerling te zwak is: 	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen DMT en AVI en registreren in LOVS. • Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. <p>Is AVI E4 op frustratie niveau of zelfs lager: in de meeste gevallen zal bekend zijn dat er sprake is van dyslexie of mogelijk anderszins van een ontwikkelingsstoornis. In deze gevallen blijft de tekst voorgelezen worden. Is het AVI niveau hoger dan E4, maar is er sprake van een achterstand van minimaal een jaar dan kan er gekozen worden uit de volgende</p>	<p>AVI: 75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau M6 in januari en E6 in mei.</p> <p>DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score.</p> <p>Bij zwakke lezers en dyslectici moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.</p>

			<p>mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De tekst wordt vergroot aangeboden en de leerling krijgt meer tijd. - De tekst wordt digitaal aangeboden. Dit is vooral van toepassing bij die leerlingen die moeite hebben bij het richten van hun aandacht. - Indien nodig wordt de tekst voorgelezen. De leerling leest mee. 	
5	Februari en juni.	Het spellingniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> • CITO spelling afnemen. • Analyseren en plan op afstemmen. 	75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers en dyslectici moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.
6	Gedurende het jaar.	Evaluëren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatiegesprek met betrokkenen. • Gegevens vastleggen in het leerling-dossier. • Uiterlijk het einde van het jaar het doorstroom formulier invullen. 	
7	Einde van het schooljaar.	Overdracht van de leerlingen die opvallen of uitval vertonen.	Gegevens en plannen worden doorgesproken en overgedragen voor de zomervakantie.	De leerlingen volgen een onafgebroken ontwikkelingslijn.

Essentieel:

In verband met mogelijke verklaring dyslexie moet er van leerlingen, die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad, een begeleidingsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

Groep 7

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Gedurende het jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Automatisering technisch lezen. • Automatisering spellingstrategieën. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden Montessori leerlijn. • Dagelijks intensieve leesbegeleiding • Bloon intensief • (Woord)dictees. 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. (Zie paarse boekje van kerndoel tot leerlijn, leerlijn 1.0.)
2	Gedurende het jaar.	Zwakke lezers en/of spellers krijgen extra begeleiding. Dyslectici werken volgens begeleidingsplan in bijlage 2.	<ul style="list-style-type: none"> • Flitsen en clusteren. • Bevorderen leesplezier. • Indien nodig: leesmaatje bij overige vakken. • Extra lezen thuis. • Spelling: extra instructie, pre- en reteaching. • BLOON.intensief • Bij ernstige dyslexie: inzet van claroread 	De leerling haalt opgelopen achterstand in of leert zich te redden ondanks ernstige dyslexie. In het begeleidingsplan worden de individuele streefdoelen benoemd. (Zie bijlage 2 voor begeleidingsplan.)
3	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties of bij de toetsen doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
4	Januari en mei.	<ul style="list-style-type: none"> • Het technisch leesniveau van de leerlingen wordt getoetst. <p>Begrijpend lezen wordt voorgelezen indien het technisch leesniveau van de leerling te zwak is</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen DMT en AVI en registreren in LOVS. • Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. <p>Is AVI E4 op frustratie niveau of zelfs lager: in de meeste gevallen zal bekend zijn dat er sprake is van dyslexie of mogelijkere wijs van een ontwikkelingsstoornis. In deze gevallen blijft de tekst voorgelezen worden. Is het AVI niveau hoger dan E4, maar is er sprake van een achterstand van minimaal een jaar</p>	<p>AVI: 75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau M7 in januari en E7 in mei.</p> <p>DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score.</p> <p>Bij zwakke lezers en dyslectici moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.</p>

			<p>dan kan er gekozen worden uit de volgende mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De tekst wordt vergroot aangeboden en de leerling krijgt meer tijd. - De tekst wordt digitaal aangeboden. Dit is vooral van toepassing bij die leerlingen die moeite hebben bij het richten van hun aandacht. 	
5	Februari en juni.	Het spellingniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> • CITO spelling afnemen. • Analyseren en plan op afstemmen. 	75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers en dyslectici moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.
6	Gedurende het jaar.	Evalueren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatiegesprek met betrokkenen. • Gegevens vastleggen in het leerling-dossier. • Uiterlijk het einde van het jaar het doorstroom formulier invullen. 	

Essentieel:

In verband met mogelijke verklaring dyslexie moet er van leerlingen, die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad, een begeleidingsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

Groep 8

	Wanneer	Wat	Hoe	Streefdoelen
1	Gedurende het jaar.	<ul style="list-style-type: none"> • Automatisering technisch lezen. • Automatisering spellingstrategieën. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden Montessori leerlijn. • Dagelijks extra leesondersteuning • Bloon intensief • (Woord)dictees. 	De kerndoelen van lezen, taal en spelling worden gehaald. (Zie paarse boekje van kerndoel tot leerlijn, leerlijn 1.0.)
2	Gedurende het jaar.	Zwakke lezers en/of spellers krijgen extra begeleiding. Dyslectici werken volgens begeleidingsplan in bijlage 2.	<ul style="list-style-type: none"> • Extra leesondersteuning gebaseerd op ralfi lezen • Bevorderen leesplezier. • Indien nodig: leesmaatje bij overige vakken. • Extra lezen thuis. • Spelling: extra instructie, pre- en reteaching. • BLOON.intensief • Bij ernstige dyslexie: inzet van Claroread 	De leerling haalt opgelopen achterstand in of leert zich te redden ondanks ernstige dyslexie. In het begeleidingsplan worden de individuele streefdoelen benoemd. (Zie bijlage 2 voor begeleidingsplan.)
3	Binnen de cyclus van het handelingsgericht werken zal dit besproken worden	Kinderen die opvallen of uitvallen bij de observaties of bij de toetsen doorspreken.	Gesprek met leerkracht en IB. Nieuwe aandachtspunten formuleren en vastleggen.	
4	Oktober.	Het technisch leesniveau van de leerlingen wordt getoetst.	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen DMT en AVI en registreren in LOVS. • Analyseren bij uitval en plan op afstemmen. 	AVI: 75% van de leerlingen behaalt het beheersingsniveau Plus. DMT: 75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke lezers en dyslectici moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.
5	November.	<ul style="list-style-type: none"> • Begrijpend lezen wordt voorgelezen indien het technisch leesniveau van de 	Indien er sprake is van een achterstand van minimaal een jaar leesonderwijs dan kan er gekozen	

		<p>leerling te zwak is:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het spellingniveau van de leerlingen wordt getoetst. 	<p>worden uit de volgende mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De tekst wordt vergroot aangeboden en de leerling krijgt meer tijd. - De tekst wordt digitaal aangeboden. Dit is vooral van toepassing bij die leerlingen die moeite hebben bij het richten van hun aandacht. <ul style="list-style-type: none"> CITO spelling afnemen. Analyseren en plan op afstemmen. 	<p>75% van de leerlingen behaalt een A of B score. Bij zwakke spellers en dyslectici moet de vaardigheidsscore zijn gestegen.</p>
6	Gedurende het jaar.	Evalueren van de ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> Evaluatiegesprek met betrokkenen. Gegevens vastleggen in het leerling-dossier. 	
7	Maart.	Eindevaluatie en overdracht voortgezet onderwijs.		

Essentieel:

In verband met mogelijke verklaring dyslexie moet er van leerlingen, die extra begeleiding op het gebied van de taalontwikkeling hebben gehad, een begeleidingsplan met evaluatie aanwezig zijn. Daarbij moet terug te zien zijn tot welke speciale didactische en/of pedagogische aanpassingen besloten werd en op grond waarvan.

7. Bijlage 1:

Schema bij uitval Herfstsignalering, AVI en DMT toetsen

Groep	Uitval toets AVI <u>en</u> DMT	Aanvankelijk lezen	Aanvankelijk lezen	Automatiseren aanvankelijke leeshandeling	Voortgezet technisch lezen
	Bij niveau C, D of E	Uitval klanken en letters	Uitval woord herkenning	Lees- kilometers en vloeiendheid	Verhogen leesniveau en vloeiend lezen
Groep 3	Herfstsignalering	Connect letter	Connect woord		
	AVI M3	Connect letter	Connect woord		
	AVI E3	Connect letter	Connect woord	Connect vloeiend	
Groep 4	AVI M4		Connect woord	Connect vloeiend	
	AVI E4		Connect woord	Connect vloeiend	
Groep 5	AVI M5			Connect vloeiend	
	AVI E5			Connect vloeiend	RALFI
Groep 6	AVI M6				RALFI
	AVI E6 (ongeveer vergelijkbaar met oude AVI 9)				RALFI
Groep7	AVI M7				(RALFI)
	AVI E7				
Groep 8	AVI PLUS				

8. Bijlage 2: Begeleidingsplan

Begeleidingsplan leesproblemen/dyslexie					
Vakgebied:	Naam: Geb.dat: Groepsverloop: DL:			Schooljaar: Datum: Leerkracht:	
Beginsituatie	<p>Naam heeft een zeer vertraagde leesontwikkeling en ernstige lees/ spelproblemen. Hij/ zij heeft wel/geen dyslexie verklaring. Zo ja: afgegeven door.....datum.....</p>				
Toetsgegevens: (van de laatste 2 toetsmomenten van AVI/ DMT en SVS)	Toets	DL	afnamedatum	Score/DLE	niveau
	AVI				
	AVI				
	DMT				
	DMT				
	CITO spelling (SVS)				
	CITO spelling (SVS)				
	PI dictee (eventueel)				
Factoren die meespelen:	Belemmerende factoren: ☐ problemen bij het lezen ☐ problemen bij het spellen ☐ klank- letter koppeling niet geautomatiseerd ☐ hanteert een spellende strategie ☐ hanteert een radende strategie ☐ sociaal-emotionele problemen door de voortdurende confrontatie met iets wat niet lukt (motivatie, onzekerheid) ☐ anders, namelijk:			Stimulerende factoren: leerling-afhankelijk: wel invullen want er zijn altijd positieve factoren/eigenschappen die meespelen.	
Tussendoel	Het verwachte tussenniveau in groep is: CITO DMT : Vaardigheidsscore: AVI: CITO spelling : Vaardigheidsscore : Eventuele andere toetsen :				
Einddoel	Het verwachte eindniveau in groep is: CITO DMT : Vaardigheidsscore : AVI: CITO spelling: Vaardigheidsscore: Eventuele andere toetsen:				

Leerinhoud (welke leerstof bied ik aan?)	Lezen <ul style="list-style-type: none"> ☐ teken-klank koppeling ☐ automatiseren van de teken-klank ☐ synthese ☐ zingend lezen ☐ automatiseren van lezen van woorden. ☐ lezen van zinnen en teksten ☐ leesnauwkeurigheid ☐ leestempo 	Spellen <ul style="list-style-type: none"> ☐ analyse van klanken ☐ klanken kunnen onderscheiden ☐ letters schrijven ☐ spellingregels toepassen ☐ schrijftempo ☐ schrijfnauwkeurigheid ☐ extra instructie ☐ meer leertijd ☐ er wordt gewerkt aan de volgende spellingsregels:
Motivatie (wat gebruik ik om een kind te motiveren)	<ul style="list-style-type: none"> ☐ nauw aansluiten bij het leesniveau ☐ aansluiten bij de leeftijd en belevingswereld ☐ voorlezen bij de peuters/ kleuters ☐ luisterboeken ☐ tutorlezen bij kinderen met minimaal 2 AVI niveau's lager 	
Compensatie (hulpmiddelen)	<ul style="list-style-type: none"> ☐ krijgt meer tijd bij toetsen ☐ krijgt een vergrote versie ☐ krijgt toetsen voorgelezen ☐ maakt toetsen digitaal ☐ werkt met een tafelkaart ☐ boeken uit het makkelijk lezenplein ☐ werken met Daisy speler ☐ werken met Readingpen ☐ werken met Sprintplus ☐ comprimeren van de aan te bieden leesstof ☐ maakt schriftelijk werk aan de computer ☐ anders, namelijk: 	
Dispensatie (onthefving)	<ul style="list-style-type: none"> ☐ hoeft geen leesbeurt te houden ☐ andere dispenserende maatregelen te weten: 	
Methodiek (welke werkwijze/ middelen gebruik ik bij het aanbieden?)	Methode <ul style="list-style-type: none"> ☐ Connect letter en klank ☐ Connect woord ☐ Connect vloeiend ☐ RALFI ☐ Zuidvallei lezen ☐ Luc Koning ☐ Zuidvallei spellen ☐ Spelling in de lift ☐ Malmberg remedierende spellingsmethode ☐ Montessorimateriaal, te weten: ☐ anders, te weten: Software <ul style="list-style-type: none"> ☐ Clusteren ☐ Flits ☐ Ambrasoft ☐ Lees mee ☐ anders, te weten: 	
Organisatie (wanneer, wie, waar wordt de hulp gegeven?)		

Ouders (wat is de bijdrage van ouders?)					
Evaluatie	Datum: Algemeen:				
Toetsgegevens datum: (meest recente toetsgegevens)	Toets	DL	Afnamedatum	Vaardigheids- score	Niveau
	AVI				
	DMT				
	Spelling				
Factoren die meespelen:	Belemmerende factoren:		Stimulerende factoren:		
Resultaat (welke effecten heeft het plan gehad)	Doel bereikt? ☐ Ja, want ☐ Nee, want Aanknopingspunten voor verder handelen:				

Handtekening school:

Handtekening ouders/verzorgers: